

Helyi készítésű felszerelésben

Hokis kellékek Made in Csíkszereda

● Hosszú története során a jégkorongsportban használatos kellékek jelentős fejlődésen mentek át. A múlt században Csíkszeredában is próbálkoztak kisebb-nagyobb sikerrel hokis ütők, mezek, nadrágok, védő, korcsolyacipők készítésével.

BODA JENŐ,
nyugalmazott
testnevelő tanár

A gyorsuló és egyre keményedő sportág változatos és egyre biztonságosabb kellékeket vett igénybe, amelyek a játékosok testi épségét és a játék minőségi szintjének javulását hivatottak biztosítani. E jégkorongos kellékek előállítására néhány csíkszeredai egyénnek is felkeltette figyelmét, és bizonyos termékek előállítására tetek sikeres próbálkozásokat. Jelen írással, rövid felsorolásunkkal szeretném ezeket feleleveníteni.

Kezdeném először is az egyik fontos kellékkel, az ütővel – a hokibotokkal. Csíkszeredában az ütő elődök e kellék hiányában legelőször a görbe fűzfabotokat használták. Csak az 1931-es színajai kiszállásra sikerült néhány rendes ütőt vásárolni jó drágán Brassóban.

Rövid idő múltán egy jó kezű asztalosmester, Jánossy Antal próbálkozott és készített először Csíkszeredában hokibotokat, igaz, csak egyszerűen deszkából kivágta az ütő fejt és hozzá illesztette, rögzítette a nyelét. Sajnos, ezek nem voltak tartósak, nagyon fogytak, mert törékenyek voltak. Sílécék készítésével is foglalkozott. Ő maga nem sportolt, de unokái annál inkább – Bíró András (gyorskorcsolya), Bíró Antal (jégkorong), Katona György (gyorskorcsolya), Katona-Bögözi Mária (gyorskorcsolya, röplabda), Boda-Jánossy Mária (röplabda), Szabó-Jánossy Klára (röplabda, gyorskorcsolya). Ők mind versenyszerűen űzték, minőségi szinten művelték az említett sportokat, gazdagítva ezáltal Csíkszereda sporthagyományait.

A témához visszatérve, más szakemberek is készítettek hokibotokat, rövidebb-hosszabb ideig. Meg kell említeni Unger Zoltán asztalosmestert. Ő sem sportolt, de fia, ifj. Unger Zoltán jégkorongozott. Úgyszintén rövid ideig próbálkozott az öreg Grünész asztalosmester is. Ő sem sportolt, de fia, Grünész József viszont igen, ő is hokizott. Később inkább törött botok javításával foglalkozott, ugyanúgy mint néhai Bíró Sámuel bácsi, aki a kereskedelmi vállalat karbantartó asztalosa volt. Az így

feljavított botok nagy keresletnek örvendtek a gyermek- és ifjúsági hokisták körében.

Sikeres hokibot-készítőnek bizonyult Lázár István kerekemester, aki már jó minőségű hajlított botokat készített cserefából. Ő sem hódolt semmilyen sportnak. Három fia, Csaba, István és Attila viszont hokiztak. A nagyobbik fiú, Lázár Csaba örökölte a szakmát, és hosszú ideig készített minőségi hokibotokat nagy mennyiségben. Mivel a nemzetközi porondon megjelentek a hajlított pengéjű, tollú botok – külön a jobb és külön a balkezesek számára – Csaba mester is már ilyeneknek készítette a botokat és a pengéket, szitavászonnal erősítette meg. Ő is cserefából dolgozott, ugyanúgy, mint édesapja.

A múlt század második felében a szásztrégeni hangszer- és sportszergyár készített CEIL, majd CIL néven egyenes pengéjű botokat, de ezek árban és minőségben is gyengébbek voltak, így a Lázár-botoknak nagy piacuk alakult ki, Szereda mellett Kolozsvár, Galac, Bukarest és Sepsiszentgyörgy csapatái is innen vásároltak.

Az idők múlásával azonban egyre jobban betört a piacra a nyugati áramlat a botgyártás terén is, a műanyag, márkás botok lassan elkezdtek teret hódítani vidékünkön is, és ez lassan de biztosan rontotta a helyi gyártású hokibotok piacát.

Rövid ideig Császár Ferenc volt jégkorongozó és edző is készített botokat, de aztán lassan áttért a névre készített kis emlékbötyök készítésére. Munkáját Pogonyi György testnevelő tanár segítette. Az 1972-es, csíkszeredai C csoportos felnőtt jégkorong-világbajnokság alkalmával id. Sprencz Ferenc volt hokikapus és edző is készített hasonló kis emlékbötyöket.

Csíkszereda ifjúsági hokicsapata az 1930-as években. A felszerelés kezdetleges, többnyire saját készítésű

▲ FOTÓK FORRÁSA:
BODA JENŐ MAGÁNARCHÍVUMA

Prakab Gábor, a fiatalabb generáció tagja, ő maga is nagyszerű hokista és edző volt, belevágott a hokibotok gyártásába. Tehetségét, szakma iránti érzékét valószínű anyai nagypjától, Filó Károly jó kezű asztalos vállalkozótól örökölte. A botok Filó márkanév alatt kerültek forgalomba, jó minőségűeknek és tartósoknak bizonyultak, egyesek szerint elég súlyosak voltak. A külföldi gyártású márkásabbnál márkásabb botok sokasága az ő tevékenységének is véget vetett.

A sportág fejlődésével és a szakemberek, edzők számának növekedésével ugrásszerű növekedés keletkezett a gyermekcsapatok számszerű gyarapodásában. Szükség volt tehát egyre nagyobb mennyiségű ruházatra és védőkellékre. Az Oltul Kisipari Szövetkezet elnöke, Nagy Béla közel állt a hokihoz, hisz ő maga is aktív sportoló volt (kézilabda, labdarúgás, sí, jégkorong), fiai, Zoltán és Béla szintén minőségi szinten hokiztak, ráértett a szükségességre és cselekedett. Meg kell említeni, hogy az egész családja aktívan sportolt: nővére, Nagy Irma röplabdázott, öccsei, Gábor és László síben, labdarúgásban és jégkorongban jeleskedtek. A szövetkezet

részlegei munkához láttak. A kötődés nagy mennyiségű, változó méretű és színösszetételű mezeket és stusznyikat gyártott különböző vastagságban, természetesen az edzők változatos elképzeléseinek és kéréseinek alapján. Ugyanott készültek a mezek a játékvezetők részére is, fehér-fekete csíkosban.

Mivel nagy hiánycikk mutatkozott a gyermek méretű korcsolyacipők terén, a szövetkezet cipész részlege jó minőségű gyermekcipőket készített – így sikerült biztosítani az egyre növekvő igényt. Ugyancsak az a szekció biztosította a nagyszámú védőkesztyűk újratenyelését bőrrel. S mivel egy hokista több darabból álló védőfelszerelést kell magával vigen, a táskarészleg nagy befogadóképességű, izléses és strapabíró táskákat készített. A csoport egy része különböző színű és méretű, szivaccsal bélelt védőnadrágokat is gyártott.

Egy nagyon fontos művelet a jégkorongban a korcsolyák élezése – fenése. Ez a művelet feltételezi egy jó korcsolyaélező gép létezését és annak működtetését. Az 1950-es években Csíkszeredában egyetlen közörszerműhely működött a Petőfi és a Lejtő utcák találkozásánál, amelyet Jakab Gyula, közismerten Gumi

Gyula működtetett. A korcsolyákat a tulajdonos igénye szerint fente meg, egyszerű „nagy csatorna” típusúra, és ha jól emlékszem, 5–10 lej közötti áron. Mivel a kereslet nagy volt, így a felesége, Annus is beletanult a szakmába (ugyanúgy mint a horgászásba ...) és otthon fente a korcsolyákat. Gyula bácsi szenvedélyes horgász volt, és versenyszerűen tekézt az Akarat (Voința) csapatában. Lakásuk a Tele-féle kocsmá épületének alagsorában (Tele Simon egykori szeredai kiváló hokista) volt. Az épületben ma a Novák cukrászda működik, a Petőfi utca felső, jobb oldalán található. Ritkábban ugyan, de foglalkozott a korcsolyafenéssel az öreg Cseh bácsi, aki karbantartó gépész volt a Városi Szállodánál (ma csendőrség – szerk. megj.), közel a jégpályához.

Később a csapatok beszerettek maguknak villanymotoros fenőgépet, melyet egyvalaki a csapattagok közül szakszerűen üzemeltetett. Ilyen elektromos meghajtású köszörűgépet készítettek a kiváló szaktudással, gazdag műszaki ismeretekkel rendelkező ikrek: András Ferenc, aki hokizott egy rövid ideig és András Gyárfás, aki nem sportolt, fiai viszont igen – Attila hokizott, Géza pedig kosaras volt.

Ma már modern korszerű fenőgépekkel és felszerelés-menedzserekkel rendelkeznek a csapatok. E rövid áttekintés célja emlékeztetni azokra a sportpróbálkozásokra, amelyek a csíkszeredai hoki fenntartását és folytonosságát voltak hivatottak szolgálni. Mindezek, a ma lényegtelennek tűnő apró semmiségek nagyban segítettek a vidékünkön annyira kedvelt és olyan nagy lelkesedéssel űzött sportág, a jégkorong hagyományának megőrzését és gazdagítását.

A „Kabana”, a csíki hoki bölcsoje. Az 1970-es évek elején átadott műjégpálya előtti években ez volt a helyi jégkorongcsapat főhadiszállása